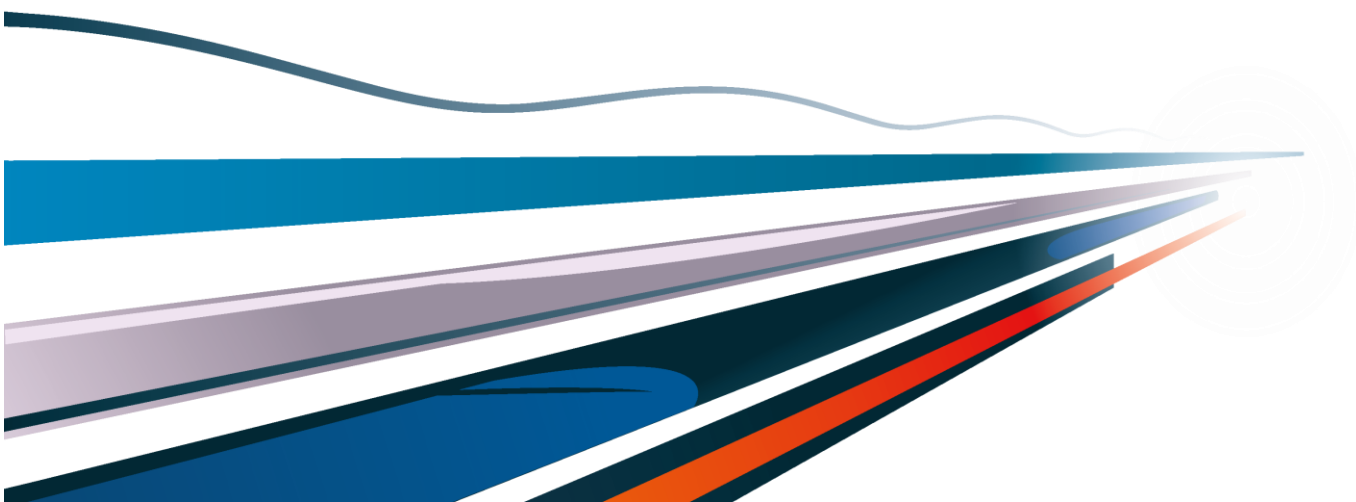

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev 2015 til fylkesmannsembetene

1. INNLEDNING

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2014–2015) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Innst. 16 S (2014–2015). Det vises i tillegg til fagproposisjonene til de departementene som gir oppgaver til Fylkesmannen, og til Stortingets behandling av disse.

Det vises til foreløpig tildelingsbrev for 2015, datert 6.10.2014 med informasjon om økonomiske forhold og vesentlige endringer i oppgaveporteføljen for 2015.

Tildelingsbrevet til fylkesmannsembetene for 2015 er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samarbeid med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Embetsoppdragene hvor de årlige oppdragene til Fylkesmannen gis, er en del av tildelingsbrevet. Embetsoppdragene er tilgjengelige elektronisk på fylkesmannen.no og FM-nett. I tillegg vil Fylkesmannen motta fullmaktsbrev fra departementene med budsjettmidler for 2015 til prosjekter av kortere varighet.

Departementet har høsten 2014 igangsatt et tverrdepartementalt prosjekt for å forbedre styringen av Fylkesmannen med sikte på å utarbeide tydeligere mål og prioriteringer, mindre detaljert styring og færre og mer relevante rapporteringskrav. Det er lagt opp til at dette vil bli ivaretatt i styringsdokumentene for 2016.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har 27. juni 2014 fastsatt ny virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen. Føringer av mer langsiktig karakter, som tidligere var omtalt i tildelingsbrevet, er flyttet til instruksen. Departementet vil understreke viktigheten av at embetene har oppdatert sine interne virksomhets- og økonomiinstruks i tråd med denne.

Styringsdialogen mellom departementene, direktorat/tilsyn og embetene skisseres i retningslinjene *Styring, samordning og organisering* av august 2003 og *Retningslinjer for finansieringsordning for Fylkesmannen* av august 2009. Disse har betydning for hvordan embetene prioriterer ressursene mellom fagområdene.

Vedlagt tildelingsbrevet følger en oversikt over tildeling til de enkelte embetene (vedlegg 2). Vedlagt følger også en egen møtekalender med sentrale styrings- og dialogmøter mellom embetene, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og øvrige fagmyndigheter (vedlegg 3).

2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER FOR 2015

Til grunn for Fylkesmannens arbeid i 2015 ligger de oppgavene som embedetene skal løse i henhold til lover, forskrifter og særlige politiske prioriteringer i dette tildelingsbrevet.

Mål- og resultatkravene til Fylkesmannen fastsettes i embetsoppdragene. I dette kapitlet framgår de sentrale politiske føringer for 2015.

Når det gjelder Fylkesmannens generelle iverksettings-, samordnings- og veiledningsoppgaver rettet mot kommunene, skal arbeidet være preget av fornying, forenkling og forbedring for å sikre gode offentlige tjenester og effektiv nasjonal styring der det er nødvendig. Samtidig skal Fylkesmannens arbeid understøtte prinsippene om lokaldemokratiet. Dette gjelder innenfor alle områdene Fylkesmannen har ansvar for.

Fylkesmannen skal bidra til et samfunn der alle kan delta uavhengig av kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne, etnisitet eller seksuell legning.

Fylkesmannen skal vektlegge helhetlig og strategisk ledelse av embedet.

Alle embedetenes oppdragsgivere, både departementer, direktorater og tilsyn, vil understreke betydningen av at sektorovergrepene løses gjennom samarbeid mellom berørte fagavdelinger i embedet. Videre er oppdragsgiverne opptatt av at læring og erfaringsutveksling vektlegges i oppgaveløsningen. Dette gjelder både mellom fagavdelingene internt i embedet og mellom embedetene.

2.1 Levende lokaldemokrati

Fylkesmannen er det sentrale samordningsorganet overfor kommunene på regionalt nivå. Fylkesmannens samordningsansvar gjelder samordning av statlige styringssignaler på tvers av sektorer og mellom regionale statsetater som har oppfølgingsansvar og tiltak rettet mot kommunene.

Det er viktig at Fylkesmannen gjennom samordning og annen virksomhet medvirker til å styrke det lokale folkestyrets legitimitet. Fylkesmannen skal blant annet bidra til å synliggjøre kommunesektorens plass i styringssystemet som et selvstendig forvaltningsnivå og ha oppmerksomhet på måloppnåelse i kommunene. Samordningen skal bidra til at kommunene innenfor lovverkets rammer har tilstrekkelig handlingsrom til å foreta prioriteringer tilpasset lokale forhold og behov. Samordningsansvaret innebærer også at Fylkesmannen skal medvirke til at tilbakemeldinger fra kommunene og innbyggerne om statlig politikk, videreformidles til sentrale myndigheter.

Fylkesmannen har ansvar for å samordne all statlig tilsynsvirksomhet rettet mot kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven § 60e. Samordningen skal bidra til at tilsynsvirksomheten er rasjonell, effektiv og fremmer læring hos kommunene.

Fylkesmannen skal legge til rette for en god dialog mellom tilsynsorganene og kommunen eller fylkeskommunen om reaksjoner og oppfølging av disse.

Målet med statlig tilsyn er å medvirke til læring og forbedring i kommunal tjenesteyting og saksbehandling. Fylkesmannen skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn ta hensyn til kommunens egen interne kontrollvirksomhet.

Fylkesmannen har ansvar for å veilede kommunene om lover, forskrifter og generell saksbehandling. Fylkesmannen skal medvirke til rettssikkerhet og en åpen kommuneforvaltning med høy etisk standard. I vedtak i klagesaker er det viktig at Fylkesmannen tar hensyn til det kommunale selvstyret og viser hvorfor det eventuelt ikke har slått gjennom, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje setning og pasient- og brukerrettighetsloven § 7-6 første ledd.

I Fylkesmannens formidling av statlig politikk overfor kommunene skal det framkomme om oppgavene er lovpålagte eller om oppgavene er av rådgivende eller veiledende karakter.

Fylkesmannen har et særlig ansvar for å orientere om det økonomiske opplegget for kommunesektoren og veilede kommunene i økonomisk planlegging og forvaltning. Fylkesmannen skal ha en klar strategi for oppfølging av kommuner i økonomisk ubalanse og kommuner som står i fare for ROBEK-innmelding (Register om betinget godkjenning og kontroll).

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2014–2015) *Kommunal- og moderniseringsdepartementet* og Innst. 16 S (2014–2015) om omtalen av differensiert arbeidsgiveravgift (DAA).

”Flertallet ber regjeringen påse at fylkesmennene ikke foretar endringer som medfører stor reduksjon i skjønnstilskuddet for enkeltkommuner fra et år til et annet. Videre ber flertallet regjeringen sikre at fylkesmennene tar særlig hensyn til situasjonen for mindre kommuner som er sårbare for økonomiske svingninger, og at man unngår å se 2014 og 2015 i sammenheng på en måte som innebærer betydelig reduksjon av skjønnstilskuddet i 2015”.

Kompensasjonen gjennom skjønnsmidlene for tap knyttet til omleggingen av differensiert arbeidsgiveravgift (DAA) i 2004 og 2007 er videreført i basisrammen til det enkelte fylke. Flere av fylkesmennene har videreført denne tapskompensasjonen til den enkelte kommune, mens andre har foretatt en omfordeling. Fylkesmennene har omfordelt i ulik grad.

Fylkesmannen skal foreta en vurdering av embedets behandling av sin skjønnstildeling i lys av Komiteens merknad.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ber om tilbakemelding innen 1. februar.

Etter Stortingets behandling av meldingen om kommunereformen, fikk Fylkesmannen 24. juni 2014 eget brev som konkretiserer deres rolle i reformen. Stortinget sluttet seg til at Fylkesmannen skal ha en sentral rolle som tilrettelegger for lokale prosesser, koordinator og også som pådriver overfor de kommuner som ikke tar nødvendig lokalt lederskap. Departementet har tilrettelagt for at Fylkesmannen kan ivareta denne rollen ved å gi støtte til en prosessveileder i hvert embete og har også lansert verktøy som skal kunne erstatte de tradisjonelle utredningene. Er det enkeltkommuner som ønsker å utrede helt spesielle problemstillinger, kan Fylkesmannen vurdere å gi støtte til dette gjennom skjønnsmidlene. Fylkesmannen kan også bruke skjønnsmidler til seminarer/kommunekonferanser i forbindelse med kommunereformen.

2.2 Fornye, forenkle og forbedre offentlige tjenester

Regjeringen har høye ambisjoner for utviklingen av offentlig sektor og det offentlige tjenestetilbudet. Regjeringen ønsker et samfunn som er mindre byråkratisk, og en enklere hverdag for folk flest, og vil prioritere økt gjennomføringskraft høyt. Sterk sektorinndeling i forvaltningen, økende oppgavekompleksitet og større krav til oppgaveløsning på tvers av sektorgrenser og forvaltningsnivåer gjør det nødvendig med gode mekanismer for samordning.

Fylkesmannen skal stimulere til lokal omstilling og modernisering i kommunesektoren. Dette arbeidet må ses i sammenheng med veiledning, samordning og tildeling av skjønnsmidler. Fylkesmannen har mulighet til å gi en del av skjønnsrammen som støtte til fornyings- og innovasjonsprosjekter i kommunene. Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger på sine utfordringer, for å kunne jobbe med fornying og innovasjon. Fylkesmannens rolle i oppfølgingen av disse prosjektene er nærmere omtalt i retningslinjene for skjønnsfordelingen for 2015.

Digitalisering av tjenester er et prioritert område. Kommunal- og moderniseringsdepartementets arbeid med digitale løsninger for embetenes utadrettede funksjoner fortsetter i 2015 og vil kreve bistand og engasjement fra Fylkesmannen både i planlegging og i implementering. Det forventes at Fylkesmannen gjør digitaliserte tjenester tilgjengelige på fylkesmannsportalen, der det er relevant, etter hvert som tjenestene foreligger. Det forventes i tillegg både at embetene på selvstendig grunnlag vurderer muligheten for digitalisering av tjenester, og bidrar til at slike tjenester gjøres tilgjengelig for øvrige embeter. Dette skal skje i tett samarbeid med departementet.

Fornyning og effektivisering av det administrative området for å understøtte de faglige oppgavene på en best mulig måte, skal videreføres i 2015. Kommunal- og moderniseringsdepartementet arbeider med oppfølging av rapporten *Fornyning og effektivisering av det administrative området i fylkesmannsembetene*¹, og vurderer blant annet hvordan styringen på dette området kan gjøres mer prinsipiell og hvordan

¹ Fra desember 2013

utvikling av fellesløsninger kan bidra til mer effektiv og rasjonell drift. Fylkesmannen skal etter nærmere avtale bistå departementet i planlegging og implementering.

2.3 Et velferdsløft

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at innbyggerne får de helse- og omsorgstjenester de har krav på i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven med forskrifter. Dette gjelder også de øvrige kommunale tjenestene i henhold til lov og forskrifter innen de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen, tannhelsetjenester, barnevern, rusomsorg og utdanning. Fylkesmannen har et ansvar for oppfølging av lover, retningslinjer og veiledere og skal bidra til å gjennomføre nasjonal politikk i helse- og omsorgssektoren regionalt.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene ivaretar befolkningens helse etter folkehelseloven med forskrifter. Formålet med loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Fylkesmannen skal i all sin virksomhet vurdere konsekvenser for befolkningens helse der det er relevant, jf. folkehelseovens § 23. Fylkesmannen skal også behandle klagesaker iht. bestemmelser om miljørettet helsevern.

De fylkene som har kontaktfylkesmannsfunksjon eller fylkesovergripende oppgaver som gjelder spesialisthelsetjenesten, gis særlige ressurser til dette over kap. 525 i 2015 på samme måte som i 2014.

Fylkesmannen skal i 2015 gjennomføre landsomfattende tilsyn med hvordan den kommunale delen i NAV-kontoret arbeider med ungdom 17-23 år og samhandler med andre tjenester vedrørende denne brukergruppen.

Behandling av klager på kommunale vedtak om sosiale tjenester er en viktig del av embetenes rettssikkerhetsoppgaver. I sin dialog med kommunene skal Fylkesmannen underbygge partnerskapet mellom kommune og stat, og gjennom samarbeid og erfaringsutveksling bidra til aktivt medeierskap i NAV-kontorene.

Fylkesmannen skal i 2015 gjennomføre landsomfattende tilsyn med samhandling om utskrivning av pasienter fra sykehus til kommune.

Fylkesmannen skal delta i et prosjekt, ledet av Helsedirektoratet, som skal utarbeide oversikt over risiko og sårbarhet i helse- og omsorgssektoren, og på basis av oversikten gi departementet anbefaling om forebyggende og beredskapsmessige tiltak. Helsedirektoratet kommer nærmere tilbake til gjennomføring og frister for oppdraget.

Fylkesmannen skal følge opp det landsomfattende tilsynet med kommunenes folkehelsearbeid. Det skal gjøres gjennom oppsummeringer og bruk av resultatet fra tilsynet, bl.a. for å bidra til at alle kommuner og fylkeskommuner får på plass oversikter over folkehelsen etter loven, i tråd med kommunens plansyklus. Oversiktene skal gi

grunnlag for kommunenes og fylkeskommunens planstrategier som skal foreligge i 2016.

Fylkesmannsembetene skal i 2015 fortsette samarbeidet med Helsedirektoratet om å gjennomføre fylkesvise konferanser om forebygging av infeksjoner på sykehjem.

Fylkesmannen skal sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Barne- og ungdoms- og familiedirektoratet, Integrerings- og moderniseringsdirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet og Husbanken bidra i arbeidet med å nå målene i den nasjonale strategien for boligsosialt arbeid (2014-2020).

Fylkesmannen skal fortsette arbeidet med å styrke kommunenes kompetanse på forvaltning av alkoholloven. Fylkesmannen skal i 2015 arbeide med hvordan tilsynsmyndighetene hensiktsmessig og konkret kan styrke bruker- og pårørendeinvolvering i de ulike tilsynsaktivitetene.

Fylkesmannen skal bidra til og legge til rette for en langsiktig omstillingsprosess i kommunene for å sikre nyskaping, utvikling av nye løsninger og nye måter å arbeide på gjennom Regjeringens samlede omsorgspolitikkk Omsorg 2020. Dette innebærer helhetlig oppfølging av tiltak som følger av *Omsorgsplan 2015* og Stortingets behandling av Meld. St. 29 (2012–2013) *Morgendagens omsorg*, jf. Innst. 447 (2012–2013), samt øvrige tiltak for å styrke kvaliteten og kompetansen i omsorgstjenestene. Fylkesmannen skal initiere og følge opp planarbeidet i kommunene for å utvikle dagens og framtidens omsorgstjenester.

Fylkesmannen skal bidra til at arbeidet innen rus- og psykisk helse ses i sammenheng, herunder med tjenester og tiltak fra arbeids- og velferdsforvaltningen. Fylkesmannen skal innenfor sitt ansvarsområde bidra til Regjeringens arbeid med å utvikle en ny opptrappingsplan for rusfeltet, samt gjennom bl.a. tilskuddsforvaltning å bidra til økt kvalitet og kompetanse i det kommunale rus- og psykisk helsearbeidet.

Helse- og omsorgsdepartementet er kjent med at ressursituasjonen for mange embeter er vanskelig på Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområder og at det kan være et misforhold mellom omfanget i oppdragsbrev og tildelte ressurser. Det understrekes derfor at Fylkesmannen må gjøre prioriteringer innenfor oppgavene som er gitt av Helse- og omsorgsdepartementet. Innenfor helseområdet må Fylkesmannens lovpålagte oppgaver ha førsteprioritet og da særlig saker som omhandler enkeltpersoners rettigheter. Fylkesmannen har ellers et helhetlig ansvar for den oppgaveporteføljen embetene har på Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområder. Fylkesmannen skal derfor gjøre en skjønnsmessig vurdering og prioritering, og bruke ressursene best mulig ut fra disse prioriteringene. Fylkesmannen skal tilstrebe en lik fordeling av ressurser mellom oppgaver under Statens helsetilsyn og Helsedirektoratet.

Ved ikrafttredelse av ny vergemålslov 1. juli 2013 overtok Fylkesmannen ansvaret for vergemålsforvaltningen i første instans. Overgangen mellom gammel og ny vergemålsordning har vært svært krevende og utfordringene har gitt økte restanser. Embetene forventes å ha stor arbeidsbelastning også i 2015. Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende og enslige mindreårige asylsøkere er det overordnede målet for vergemålsreformen. Interessene til mindreårige og voksne som ikke er i stand til å ivareta sine interesser, skal bli ivaretatt på en god måte uavhengig av bosted. For å oppnå målet om økt rettslikhet og rettssikkerhet er det i 2015 særlig viktig å etablere en velfungerende førstelinjetjeneste, sikre en trygg kapitalforvaltning og sørge for tilfredsstillende saksbehandlingstid på prioriterte områder.

2.4 Oppvekst, barnehager, opplæring og barnevern

Oppvekst og levekår for barn og unge har stor betydning for deres fysiske, psykiske og sosiale utvikling. Fylkesmannen skal sikre intern koordinering av arbeidet for barn og unge i embetet, innen fagområdene barnehage, opplæring, barnevern, helse og sosiale tjenester. Videre skal Fylkesmannen samarbeide med andre sektorer i utviklingsarbeid som retter seg mot mangfoldet av barn og unge. Fylkesmannen skal gi råd og motivere kommunene til samarbeid mellom tjenester og ulike institusjoner som arbeider med barn og unge og deres familier. Fylkesmannen skal påse at barn og unges interesser ivaretas i all planlegging. Videre skal Fylkesmannen kunne bistå kommuner med å implementere barnekonvensjonen i sitt arbeid, jf. Sjumilssteget.²

Fylkesmannsembetene skal være pådrivere overfor kommuner og fylkeskommuner slik at det gis et samordnet tilbud til utsatte barn og unge. Med dette menes barn og unge med høy risiko for å utvikle problemer som kan lede til manglende kompetanseoppnåelse i skolen og fremtidig marginalisering fra utdanning og arbeidsliv. Dette gjelder spesielt barn og unge utsatt for flere eller for alvorlige risikofaktorer. Arbeidet med utsatte barn og unge skal koordineres mot tjenestene som ligger under punkt 2.3. Kunnskapsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet har gitt likelydende oppdrag.

Fylkesmannen skal ivareta innbyggernes rettssikkerhet gjennom tilsyn, informasjon, veiledning og klagesaksbehandling. Tilsyn og veiledning er embetenes hovedoppgaver innenfor både barnehageområdet og grunnopplæringsområdet. Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunene som barnehagemyndighet og gi veiledning for å sikre at kommunene utfører sine lovpålagte oppgaver. I perioden fra og med 2014 til og med 2017 skal det gjennomføres et felles nasjonalt tilsyn med temaet skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Fylkesmannen kjenner de lokale behovene og har en viktig pådriverrolle overfor kommuner og andre aktører som har ansvar for barnehage og grunnopplæring lokalt.

²Et program og en metode utviklet hos Fylkesmannen i Troms som handler om hvordan en med utgangspunkt i FN's barnekonvensjon, kan legge til rette for en samordnet innsats for barn og unge i embetene og i kommunene

Fylkesmannen skal prioritere arbeidet for økt kvalitet og kompetanse i barnehagen og grunnopplæringen. Embetene skal forvalte midler til lokale utviklingstiltak til barnehageeiere, skoleeiere, lokal barnehagemyndighet og andre aktuelle målgrupper i fylket.

Embetene skal også bidra til et godt kunnskapsgrunnlag om barnehagen og grunnopplæringen gjennom kvalitetssikring, informasjonsinnhenting og erfaringsspredning. Embetene skal prioritere å veilede og gi råd til kommuner der det er avdekket særlige utfordringer med hensyn til kvalitet og regelverksetterlevelse.

Fylkesmannen skal gjennom kontakt med kommunene bidra til tilstrekkelig antall bosettingsplasser for å oppnå rask bosetting av flyktninger. Fylkesmannen skal bidra til økt kvalitet og god gjennomføring av introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med familievernkontorer og med kommunenes oppfølging av krisesenterlova.

Gjennom individrettet og systemrettet tilsyn, veiledning og klagesaksbehandling på barnevernområdet, skal Fylkesmannen arbeide for å ivareta at barn får forsvarlige barnevernstjenester. Fylkesmannen skal gjennomføre landsomfattende tilsyn i 2015 med barneverntjenestens arbeid med meldinger og tilbakemelding til melder.

Fylkesmannen skal behandle klagesaker på enkeltvedtak fattet av barneverntjenesten i kommunen og av statlig regional barnevernsmyndighet, og klager som gjelder rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjoner.

Fylkesmannen skal tilby opplæring i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep for relevante faggrupper i kommunene.

Fylkesmannen skal bistå kommunene med rådgivning og veiledning på ansvarsområder kommunene har etter barnevernloven. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er tillagt rollen som fagorgan for hele barnevernet. Et godt samarbeid mellom Fylkesmennene og Bufdir er nødvendig for å bistå kommunene best mulig.

Fylkesmannen har en viktig rolle i å sørge for at kommuner som har store utfordringer på barnevernområdet får oppfølging og veiledning.

2.5 Planlegging, byutvikling og geodata

Fylkesmannen skal bidra til en bærekraftig utvikling og arealdisponering som ivaretar hensyn til miljø og samfunn i hele landet.

Fylkesmannen skal bidra til medvirkning, dialog og samordning av statlige myndigheter og samarbeid med kommuner og fylkeskommuner tidlig i planleggingen. Fylkesmannen skal i sitt arbeid med kommunale og regionale planer formidle den nasjonale arealpolitikken på en klar og tydelig måte, følge opp statlige planretningslinjer og planbestemmelser, og være en aktiv medspiller i den regionale utviklingen.

Fylkesmannen skal i sin veiledning overfor kommunene synliggjøre mulighetene som ligger i lovverket til å løse planleggingsoppgavene på en mest mulig effektiv og tidsbesparende måte. Fylkesmannen skal medvirke til at kommunen i størst mulig grad avklarer arealdisponeringen på overordnet plannivå slik at detaljplanlegging og enkeltsaksbehandling i ettertid blir enklere og raskere.

Fylkesmannen skal kun fremme innsigelser der nasjonale og viktige regionale interesser blir berørt, og skal ha fokus på harmonisering av praksis mellom de ulike fylkene. Hensynet til lokal handlefrihet skal vektlegges særskilt i innsigelsesvurderingen. Innvendinger og innsigelser skal være godt begrunnet og bare fremmes når det ansees nødvendig. Som del av arbeidet med å forbedre systemet med innsigelser, blir forsøksordningen om samordning av statlige innsigelser utvidet fra 6 til 12 embeter. Utvidelsen gjelder fylkesmannsembetene i Oppland, Buskerud, Telemark, Vest-Agder, Møre og Romsdal og Troms.

Endringene i plan- og bygningsloven, Prop. 99 L (2013-2014), trer i kraft 1. juli 2015. Fylkesmannen skal prioritere å informere og veilede kommunene om de nye byggereglene.

Regjeringen vedtok i 2014 statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging. Fylkesmannen skal legge retningslinjene til grunn for sin medvirkning i planprosessene og ved lokalisering av egne virksomheter. Kommunene har i sin planlegging et selvstendig ansvar for å ivareta regionale og nasjonale interesser, herunder at det utvikles kompakte byer og tettsteder, der transportbehovet reduseres gjennom samordning av utbyggingsmønster og transportsystem.

Det er viktig å ta vare på god matjord og kommunene har også ansvar for å ivareta dette i sin planlegging.

Fylkesmannen skal påse at kommunene vektlegger klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging og at det skjer med basis i risiko- og sårbarhetsanalyser på regionalt og kommunalt nivå.

Fylkesmannen skal i samarbeid med Kartverket være en pådriver for at flere kommuner får etablert et lovpålagt elektronisk planregister og en effektiv elektronisk plandialog med innbyggerne.

2.6 Landbruksbasert forvaltning og næringsutvikling, klima og miljø

Fylkesmannens arbeid på miljøområdet er en forutsetning for at Norge skal kunne nå de nasjonale miljømålene.

Fylkesmannen skal veilede regionale og kommunale planmyndigheter slik at miljøhensyn i planprosesser etter plan- og bygningsloven ivaretas, og slik at hensynet til klimaeffektene av arealbeslutninger og klimatilpasning blir tillagt tilstrekkelig vekt i arealplanleggingen. Det er viktig at Fylkesmannen kommer tidlig og tydelig inn i planprosessene, og at like saker behandles likt i embetene. Det skal legges vekt på arbeidet med å utvikle og aktivt bruke kunnskapsgrunnlaget i forvaltningen, herunder innlegging og kvalitetssikring av data i Naturbase.

I vannforvaltningen skal Fylkesmannen bidra til et best mulig samlet beslutningsgrunnlag for forvaltningen av vannforekomstene, ha en sentral rolle som miljøfaglig rådgiver overfor alle berørte aktører, og samtidig ivareta sin rolle som sektormyndighet etter eget regelverk.

På naturforvaltningsområdet skal Fylkesmannen legge særlig vekt på arbeidet med oppfølging av kommuner som får forvaltningsansvaret for mindre verneområder, forvaltning av villaks, oppfølging av rovviltforliket fra 2011 og innsats mot fremmede arter.

Gjennom oppfølging av næringsvirksomhet og avfallsanlegg med blant annet konsesjonsbehandling og tilsyn, skal Fylkesmannen bidra til å hindre at utslipp og bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier fører til helseskade eller skader på naturens evne til reproduksjon. Opprydding i forurensede sedimenter er en viktig oppgave i 2015. Det forventes også økt innsats og profesjonalisering i arbeidet med forurensningstilsyn.

Det er viktig at Fylkesmannen prioriterer det igangsatte arbeidet med å evaluere og godkjenne havnenes planer for mottak av avfall fra skip, jf. våre EØS-rettslige forpliktelser etter havneavfallsdirektivet. Arbeidet skal ferdigstilles innen utgangen av 2015.

Fylkesmannen skal ved erfaringsutveksling, deltakelse i nettverk og annet samarbeid legge vekt på enhetlig praksis i sin myndighetsutøvelse og veiledning på miljøområdet.

Fylkesmannen må forvalte produksjonstilskuddene og andre tilskudd i landbruket på en effektiv og trygg måte. God kontroll og riktig oppfølging ved brudd på regelverk må vektlegges, herunder samarbeidet med kommunene for å bidra til at den kommunale tilskuddsforvaltningen har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, jf. Riksrevisjonens merknader om forvaltning og kontroll av produksjonstilskudd i landbruket i Dokument 1 (2014-2015).

Fylkesmannen skal støtte opp under aktiviteter for regional matkultur og følge opp og bidra i kommunenes innsats på mat- og helseområdet. I 2015 gjelder dette spesielt arbeidet for kvalitetsmat for eldre på institusjoner.

Fylkesmannen skal bidra til å synliggjøre Inn på tunet som aktuelt tiltak innenfor arbeidet på helse-, omsorg-, sosial- og utdanningsområdet.

Fylkesmannen skal med grunnlag i vedtatt politikk, herunder rovviltforliket 2011, gi jordbruks- og miljøfaglige premisser til rovviltnevdas arbeid med forvaltningsplan for rovvilt. Fylkesmannen skal samordne landbruks- og miljøpolitiske virkemidler til reduksjon av konfliktnivå og for en balansert måloppnåelse for vern av rovvilt, samt mulighet for levedyktig næringsdrift i landbruket, i tråd med regional forvaltningsplan.

Fylkesmannen skal fortsatt være en pådriver for økt bruk av trevirke som bygningsmateriale og til produksjon av bioenergi. Fylkesmannen har også et ansvar for å bistå og følge opp kommunenes forvaltning av de skogpolitiske virkemidlene, herunder sikre gode kontrollrutiner for de økonomiske virkemidlene. Fylkesmannen skal arbeide aktivt for å videreutvikle offentlige og private transportårer og infrastruktur for økt næringsutvikling og konkurransekraft.

Fylkesmannen skal bidra til at forholdene legges godt til rette for økte leveranser av biovarme fra landbruket og at kontroll og håndhevelse av foryngelsesbestemmelsene i forskrift om bærekraftig skogbruk følges aktivt opp i kommunene. Arbeidet med å redusere klimagassutslippene og arbeidet med klimatilpasning skal prioriteres i 2015. Fylkesmannen har en viktig rolle i å håndtere konflikter og søke løsninger slik at utbygging av vind- og vannkraft gir minst mulig skade på naturmangfold og andre miljøverdier.

Fylkesmannen i Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag har det regionale forvaltningsansvaret for reindriften, og har dermed en sentral rolle i arbeidet med å nå målene i reindriftspolitikken. Dette innebærer at Fylkesmannen har medansvar for oppgaver knyttet til forvaltning av reindriftsloven og virkemidlene over reindriftsavtalen. I tillegg har Fylkesmannen en sentral veiledningsrolle ovenfor næringen. For å nå de reindriftspolitiske målene, er det avgjørende at reindriftsloven og reindriftsavtalen utfyller hverandre og trekker i samme retning. I den forbindelse vises det til utsendt felles brev fra landbruks- og matministeren og klima- og miljøministeren til fylkesmennene hvor det påpekes at dersom reindriftsutøverne ikke følger opp i tråd med reindriftslovens regler om øvre reintall, skal det gjennomføres en avkorting i utbetalingene av rovvilterstatningene. Videre vises det til gjeldende reindriftsavtale hvor det fremkommer at siidaandeler som ikke reduserer dyretallet i henhold til gitte reduksjonsvedtak, ikke vil være tilskuddsberettiget.

2.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen skal samordne samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylket og ivareta en rolle som pådriver og veileder i arbeidet med samfunnssikkerhet og

beredskap regionalt og lokalt. Fylkesmannen har videre et ansvar for krisehåndtering ved uønskede hendelser.

Fylkesmannen skal ivareta gjeldende krav i Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard av 18.04. 2008 og Samordningsinstruksen av 12.12.1997. Ny instruks for Fylkesmannens samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid trer i kraft i løpet av 2015.

For 2015 skal Fylkesmannen prioritere veilednings- og tilsynsoppgaver i henhold til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og forskrift om kommunal beredskapsplikt med spesiell vekt på en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Fylkesmannen skal ha en oppdatert regional risiko- og sårbarhetsanalyse (fylkes-ROS), og en oppfølgingsplan med ansvarsavklaringer. Fylkes-ROS skal danne en felles plattform for å forebygge uønskede hendelser og styrke samordningen av det regionale arbeidet med beredskap og krisehåndtering.

Opprettholdelse av kritiske samfunnsfunksjoner skal ha spesiell oppmerksomhet i Fylkesmannens samfunnssikkerhetsarbeid.

Fylkesmannen skal sørge for å ha tilstrekkelig egenberedskap i embetet for å kunne ivareta det ansvar og de oppgaver Fylkesmannen har ved uønskede hendelser i fylket.

Fylkesmannen må også kunne viderevarsle i henhold til gjeldende retningslinjer. De fylkesmannsembetene som ikke har installert ny løsning for gradert samband i 2014, skal gjøre dette i 2015 og gjennomføre nødvendig opplæring og trening i nytt samband når det er installert.

Fylkesmannsembetene må være forberedt på å delta i planleggingen og gjennomføringen av øvelser på regionalt og nasjonalt nivå. Videre skal utvalgte embeter delta i spesielt tilrettelagte øvelser.

Fylkesmannen skal bidra til at kommunen har nødvendig beredskap mot skogbrann i tråd med § 4-12 i "Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen".

3. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

3.1 Statlig fellesføring

Statlige virksomheter har i 2014 rapportert inn aktiviteter, tiltak, prosedyrer, regelverk, m.m. gitt av andre som oppleves som tidstyver i det daglige arbeidet. Regjeringen følger nå opp disse innspillene. Virksomhetene skal også rapportere i årsrapporten for 2014 om sitt arbeid med å forenkle regelverk, bruke klart språk, og forenkle rutiner og

ordninger de kan gjøre noe med selv. Dette skal følges opp som et ledd i et kontinuerlig forbedringsarbeid.

I 2015 skal embetene prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne. Embetene skal også vurdere - og eventuelt ta initiativ til - tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

Innen 1.6.2015 skal embetene melde inn i Difis rapporteringsløsning om brukerrettede tidstyver i egen virksomhet. Embetene skal så i dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet velge ut brukerrettede tidstyver de selv kan gjøre noe med og igangsette tiltak for å redusere eller fjerne disse. Rapporteringskravene framkommer i punkt 4.2.

3.2 Andre føringer

Fylkesmannen skal ha et bevisst forhold til samisk kultur og til bruk av samiske språk. Statens kommunikasjonspolitikk skal legges til grunn også i kommunikasjonen med samiske brukere.

4. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

Fylkesmannens krav til rapportering framgår av Virksomhets- og økonomiinstruks punkt. 3.2.4 Årsrapport og punkt 3.2.5 Rapportering gjennom året.

4.1 Rapportering gjennom året

Fylkesmannsembetene skal etter utgangen av 2. tertial utarbeide årsprognose for forventede utgifter og inntekter på kap. 525 og kap. 3525 for 2015.

De embetene som tildeles midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til særskilte administrative oppgaver eller prosjekter, skal rapportere det som en del av embetets ordinære tertialrapportering.

Departementet vil sende egen bestilling og mal for rapporteringen. Frist for rapportering vil være 18. september 2015.

4.2 Årsrapport og årsregnskap

I årsrapporten for 2015 skal det rapporteres på en felles mal om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet, og hvordan det skal arbeides videre med disse, jf. punkt 3.1. For digitalisering skal det tydelig gå frem hvordan embetet har håndtert forventningene uttrykt i punkt 2.2 i 3. avsnitt.

Fristen for ferdigstillelse av den elektroniske årsrapporten for 2015 er 28. februar 2016.

Departementet gjør oppmerksom på at årsregnskapet, som er en del av årsrapporten, også skal kunne leses som et selvstendig dokument. Årsregnskapet skal sendes til departementet med kopi til Riksrevisjonen så snart det er avlagt og senest innen 1. mars 2016.

Departementet vil sende egen bestilling på årsrapport og årsregnskap med blant annet beskrivelse av den elektroniske løsningen.

Endringer i krav til rapportering til statsregnskapet av refusjoner av lønn

Fra 1. januar 2015 endres kravene til rapportering til statsregnskapet for refusjoner av lønn for ordinære statlige forvaltningsorganer, jf. Finansdepartementets rundskriv R-9/2014.

Endringen innebærer at refusjoner av arbeidsmarkedstiltak, foreldrepenger, sykepenger, merutgifter til læringer og tilretteleggingstilskudd skal rapporteres til statsregnskapet som en utgiftsreduksjon på embedets utgiftskapittel 525 og post for driftsutgifter. Refusjonene og tilskuddene skal fortsatt bokføres i virksomhetsregnskapet slik det er angitt i standard kontoplan for kontogruppene 57 og 58, jf. Finansdepartementets rundskriv R-102.

Embedene må tilpasse sine lønns- og regnskapssystemer til de nye rapporteringskravene.

4.3 SYSAM - klagesak etter Plan- og bygningsloven

Klagesaker etter plan- og bygningsloven vil i 2015 være det eneste saksområdet som skal rapporteres i SYSAM. Etter innføringen av tidsfrist for byggesaksklagene fra 1. juli 2012, har departementet de senere år sett et behov for å endre innretningen på rapporteringen i SYSAM. Det er ønskelig å få bedre statistikk over de sakene som er underlagt tidsfristen og de som ikke er det.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i 2014 i dialog med embedene, jobbet med videreutvikling av SYSAM-løsningen. Det tas sikte på at ny rapporteringsløsning kan iverksettes i løpet av 2015.

5. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER

Som øverste leder for fylkesmannsembetet er fylkesmannen ansvarlig for at Stortingets budsjettvedtak for 2015 blir fulgt opp. Resultatene skal nås innenfor tilgjengelig bevilgning, og fylkesmannen må iverksette tiltak som sikrer at budsjettrammen ikke blir overskredet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet minner om at det i *Retningslinjer for finansieringsordning for Fylkesmannen* punkt 7, fremgår at "Embedenes ressursbruk skal

være i samsvar med tilførte ressurser fra fagdepartementene dersom omprioriteringer ikke er gjort av regjeringen.” Dette innebærer at ressursmessige utfordringer innen et departements fagområder om nødvendig må løses gjennom omprioriteringer innen dette departementets oppgaveportefølje.

5.1 Finansiering over kapittel 525 post 01

Det er for 2015 bevilget 1 516,409 mill. kroner over kap. 525 post 01.

Rammeendring

Posten er økt med 15 mill. kroner som følge av en rammeoverføring fra Klima- og miljødepartementet, herav 14 mill. kroner for vannforvaltning og 1 mill. kroner til Fylkesmannen i Buskerud for nasjonalparkforvalter. Videre er det lagt inn en økning på 60 000 kroner som følge av en rammeoverføring fra Kunnskapsdepartementet til Fylkesmannen i Troms for oppgaver vedrørende Longyearbyen lokalstyre på barnehageområdet. Posten er videre redusert med 0,812 mill. kroner som følge av en rammeoverføring til Kunnskapsdepartementet fra Fylkesmannen i Vest-Agder for forvaltning av internasjonale oppgaver.

Merverdiavgift

Fra 1. januar 2015 innføres en nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer. Nettoordningen innebærer at betalt merverdiavgift på utgifter på post 01-49 som en hovedregel skal belastes et sentralt kapittel og ikke virksomhetens egne kapitler, jf. Finansdepartementets rundskriv R-116. Dette innebærer for embetene at driftspostene 01 og 21 under kap. 525 for 2015 er justert ned med 43,046 mill. kroner som tilsvarer et anslag av utgifter til merverdiavgift i 2015. All betalt merverdiavgift som er omfattet av ordningen skal bokføres på artskonto 1987 Nettoføring for mva og skal rapporteres til statsregnskapet på kapittel 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01, Driftsutgifter.

Embetene må tilpasse sine økonomisystemer for å kunne håndtere dette.

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

For å gi insentiver til mer effektiv statlig drift og skape handlingsrom for prioriteringer innføres det en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform. Deler av gevinstene fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av pengene, overføres i de årlige budsjettene til fellesskapet. På kap. 525 post 01 utgjør dette 8,946 mill. kroner for 2015. Uttrekket av gevinsten er fordelt forholdsmessig på fagområdene i embetene.

Fordeling til embetene

For 2015 er budsjettfordelingen mellom embetene videreført. Priskompensasjon og kutt som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er fordelt mellom embetene forholdsmessig. Lønnskompensasjonen er fordelt etter beregninger foretatt av Direktoratet for økonomistyring. Inkludert i lønnskompensasjonen er også avsetningen til lokale lønnsforhandlinger. Reduksjon på grunn av endringer av

budsjettering/regnskapsføring av merverdiavgiften, er basert på regnskapstall fra 2013 rapportert fra embetene.

Endringer på grunn av rammeoverføringer til eller fra kap. 525 fra fagdepartementene, er fordelt mellom embetene etter kriterier gitt fra fagdepartementene.

Som tidligere år, er det holdt tilbake midler til sentrale avsetninger. De sentrale avsetningene anvendes i all hovedsak til dekning av datalisenser, felles IKT - tjenester og driftstjenester for samtlige embeter. Det er satt av et mindre beløp til dekning av administrative forhold som arrangement av møter for fylkesmenn, administrativ ledelse i embetene og Kommunal- og moderniseringsdepartementets fagutvalg. For 2015 utgjør de sentrale avsetningene på kap. 525 24,856 mill. kroner.

Fylkesmennene gis budsjett disponeringsmyndighet på kap. 525 post 01 i samsvar med tabellen under:

Tildeling for 2015

<i>I 1000 kroner</i>	
Budsjettildeling 2015	Budsjett 2015
Kap. 525 post 01	
FM Østfold	74 142
FM Oslo og Akershus	163 936
FM Hedmark	82 925
FM Oppland	87 204
FM Buskerud	76 655
FM Vestfold	64 927
FM Telemark	62 699
FM Aust-Agder	54 973
FM Vest-Agder	68 998

<i>I 1000 kroner</i>	
Budsjettildeling 2015	Budsjett 2015
Kap. 525 post 01	
FM Rogaland	98 788
FM Hordaland	109 857
FM Sogn og Fjordane	76 416
FM Møre og Romsdal	79 754
FM Sør-Trøndelag	89 717
FM Nord-Trøndelag	72 352
FM Nordland	97 420
FM Troms	72 686
FM Finnmark	58 104

Spesifisering av beløpene framkommer i vedlegg 1.

5.2 Finansiering over kapittel 525 post 21/3525 post 01

Det er bevilget 154,224 mill. kroner over kap. 525 post 21 for 2015. Posten må ses i sammenheng med bevilgningen på kap. 3525 post 01 på 164,700 mill. kroner.

Bevilgningen fordeles ikke til embetene. Når embetene mottar midler til tidsbegrensede prosjekter eller oppgaver, skal midlene inntektsføres på kap. 3525 post 01 og når midlene brukes, skal de utgiftsføres på post 21 i tråd med Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 3.4.2 c).

5.3 Finansiering utenfor kapittel 525

Retningslinjer for finansieringsordning for Fylkesmannen ble vedtatt august 2009. Retningslinjene slår fast at Fylkesmannens faste oppgaver skal finansieres over kapittel 525. I tillegg er det flere fagdepartement og direktorat/tilsyn som i fullmaktsbrev stiller midler til disposisjon til prosjekter av kortere varighet i regi av Fylkesmannen. Fordeling til embetene skjer i de årlige fullmaktsbrevene fra fagmyndighetene. Når det gjelder beregning av administrative kostnader for oppgaver som ikke er finansiert over kap. 525, viser vi til retningslinjer for dette i brev fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet til embetene datert 16.2.2010.

5.4 Fullmakter for 2015

A. Delegering av budsjettfullmakter for 2015

- Romertallsvedtak II i Prop. 1 S (2014-2015) Merinntektsfullmakt: Fullmakten gjelder tilgang til å overskride kap. 525, post 21 mot tilsvarende merinntekt på kap. 3525, post 01. Departementet vil gjøre oppmerksom på at betingelsene til merinntektsfullmakten til Fylkesmannsembetene gitt i statsbudsjettet for 2015, er endret i forhold til tidligere år, jf. kapittel 7, Prop. 1 S (2014-2015) Gul bok. Fra og med budsjettet for 2015 skal både merinntekter og mindreinntekter tas med i beregningen av grunnlaget for overføring av ubrukte driftsbevilgninger til neste budsjettår.
- Romertallsvedtak VII i Prop. 1 S (2014-2015) Fullmakt til nettobudsjettering: Fullmakten gjelder adgang til å nettoføre som utgiftsreduksjon på kap. 525, post 21 refusjoner av utgifter til fellestjenester der embetet samordner utgiftene.
- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr på de vilkår som framgår av R-110 punkt 2.2.
- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret på de vilkår som fremgår av R-110 punkt 2.3. Unntak fra denne fullmakten er husleieavtaler som skal godkjennes av departementet. Forhandlinger om ny husleieavtale eller endringer av løpende avtaler, skal drøftes med departementet før oppstart.
- Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kap. 525, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3525, post 02 på de vilkår som framgår av R-110 punkt 2.4

B. Budsjettfullmakter som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle

- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år til det neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige rundskriv om overføringer.

C. Fullmakter på lønns- og personalområdet

- Fullmaktene på lønns- og personalområdet vil bli delegert i eget brev.